



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýľovou, Ph. D. ve věci

žalobce: **M. K.**
bytem X
proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 2. 2025, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 3. 2. 2025, č. j. X, **se ruší** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaná **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím žalované ze dne 6. 11. 2024, č. j. X („prvostupňové rozhodnutí“) byl žalobci ode dne 14. 12. 2024 odňat invalidní důchod podle § 56 odst. 1 písm. a) a § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění („zákon o důchodovém pojištění“). Podkladem prvostupňového rozhodnutí byl posudek Institutu posuzování zdravotního stavu (IPZS) ze

dne 30. 10. 2024, podle něhož zdravotní stav žalobce již neodpovídal invaliditě, neboť jeho pracovní schopnost poklesla pouze o 30 %.

2. V rámci námitkového řízení byl zpracován posudek o invaliditě dne 24. 1. 2025, v němž lékař IPZS dospěl k závěru o snížení pracovní schopnosti žalobce dokonce pouze o 25 %. Žalovaná proto vydala rozhodnutí ze dne 3. 2. 2025, č. j. X („napadené rozhodnutí“), jímž námitky žalobce zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

II. Žaloba

3. Žalobce považuje napadené rozhodnutí za nezákonné, neboť je přesvědčen, že i nadále splňuje podmínky pro invaliditu prvního stupně. Posudkový lékař vyhodnotil předchozí hodnocení jako „nadhodnocené“, aniž by existovaly objektivní důkazy o zlepšení zdravotního stavu žalobce.
4. Žalobce trpí dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, který zahrnuje nediferencovanou somatoformní poruchu, vertebrogenní syndrom, steatózu jater a astma bronchiale. Zdravotní komplikace mu znemožňují výkon běžné pracovní činnosti bez významných omezení. Lékařské zprávy potvrzují, že zdravotní stav žalobce se nezměnil, resp. se zhoršil.
5. Žalovaná opomenula relevantní lékařské zprávy (viz zejména zpráva MUDr. S. ze dne 26. 11. 2024), napadené rozhodnutí tedy vychází z neúplných podkladů. Zdravotní stav žalobce znamená ztrátu soustavné pracovní činnosti, což posudkový lékař ignoroval. Případ žalobce byl posouzen bez nového vyšetření, což je v rozporu s § 8 odst. 7 zákona č. 582/1991 Sb.
6. Žalobce také poukázal na své psychické problémy po prodělání mononukleózy v 16 letech. Ty ho postupně připravily o běžný život, střední školu nedokončil, což ho omezuje. Jeho stavy se mění podle aktuálního psychického a fyzického rozpoložení. Důchod je pro něj jediným stabilním prostředkem k tomu, aby mohl žít alespoň trochu normálně.
7. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud doplnil dokazování novým znaleckým posudkem, napadené rozhodnutí zrušil a uznal nárok žalobce na invalidní důchod prvního stupně a obnovil jeho vyplácení.

III. Vyjádření žalované a replika žalobce

8. Žalovaná ve vyjádření k žalobě zopakovala průběh předcházejícího řízení, přijaté závěry a relevantní právní úpravu. Ve věci odkázala na posudková hodnocení, která invaliditu žalobce neuznala. S ohledem na námitky žalobce se žalovaná připojila k návrhu na doplnění dokazování posudkem PK MPSV.
9. Žalobce dne 23. 4. 2025 zaslal soudu lékařskou zprávu z Psychiatrické ordinace pro dospělé, vypracovanou MUDr. S. dne 23. 4. 2025. Jejím obsahem je popis průběhu dlouhodobé psychiatrické péče o žalobce, popis příznaků onemocnění a popis aktuálního psychického stavu, který vyžaduje trvalou psychiatrickou medikaci.
10. K vyjádření žalované žalobce trval na nedostatečném posouzení svého zdravotního stavu pro účely invalidity. Jeho psychické obtíže mají chronický charakter a jejich intenzita se mění v závislosti na mnoha různých vlivech. Popsal vliv své diagnózy na každodenní fungování. Také uvedl, že dopravní nehoda ze dne 11. 1. 2025, kterou nezavinil, a která nastala až v průběhu řízení, mohla být známa až z novějších lékařských zpráv. Přestože nehoda vedla

ke zhoršení obtíží, nemění podstatu jeho dlouhodobého zdravotního postižení. Žalobce se navzdory zdravotním obtížím snaží žít aktivně a mrzí ho, že tato snaha je zaměňována za schopnost pracovního výkonu.

IV. Obsah správních spisů a řízení před krajským soudem

11. V průběhu řízení si krajský soud vyžádal správní spis OSSZ a také správní (dávkový) spis žalované, z nichž vyplývají následující skutečnosti – podklady pro vydání prvostupňového a napadeného rozhodnutí.
12. Žalobci byl přiznán invalidní důchod ode dne 14. 12. 2020, kdy byl uznán invalidním v prvním stupni pro pokles pracovní schopnosti o 35 %. Doba platnosti posudku byla stanovena na 30. 9. 2024. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti žalobce bylo zdravotní postižení uvedené v kapitole V položce 5c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity („vyhláška o posuzování invalidity).
13. Při posouzení zdravotního stavu posudková lékařka IPZS v posudku ze dne 30. 10. 2024 potvrdila dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce, a to dle kapitoly V položce 5c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Jeho vliv na pokles pracovní schopnosti žalobce však ohodnotila pouze ve výši 30 %, z důvodu adaptace na postižení a vyhovující pracovní zapojení. Následně bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí.
14. V námitkovém řízení byl posudek zpracovaný v prvostupňovém řízení přezkoumán a posudkový závěr byl potvrzen. Lékařka IPZS však pokles pracovní schopnosti stanovila mírou 25 % s tím, že neshledává důvod pro hodnocení vyšší mírou poklesu pracovní schopnosti, a že posouzení ze září 2021 považuje za nadhodnocené. Podle této lékařky je žalobce schopen vykonávat výdělečnou činnost se sníženými nároky na duševní schopnosti. Dále uvedla, že je zachována jeho schopnost využít dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti, jakož i schopnost rekvalifikace.
15. Krajský soud nechal vypracovat **posudek PK MPSV**, pracoviště v Brně, která dne 11. 8. 2025 zasedala ve složení předseda komise, další lékař s odborností v oboru psychiatrie a tajemnice. Žalobce byl přítomen jednání PK MPSV, na jednání byl přešetřen přítomnými lékaři.
16. PK MPSV měla k dispozici dosavadní správní spisovou dokumentaci OSSZ a ČSSZ a zdravotní dokumentaci, včetně zprávy doložené k žalobě. V posudku byl shrnut předchozí průběh řízení o invalidním důchodu žalobce, závěry prvostupňového rozhodnutí a napadeného rozhodnutí, byla uvedena pracovní anamnéza žalobce (posuzován jako pomocná síla – žalobce nedokončil SŠ vzdělání), průběh jednání a závěry vyšetření žalobce PK MPSV a diagnostický souhrn. Na str. 5-6 posudku je uvedeno posudkové hodnocení.
17. PK MPSV mj. uvedla, že v popředí obtíží žalobce je zejména nediferencovaná somatoformní porucha při probíhající individuální psychoterapii. Dále byly v posudkovém hodnocení vypsány závěry psychiatrických vyšetření z dubna 2025 (dominance vegetativních a somatických příznaků, zásadní zhoršení stavu nastalo po dopravní nehodě dne 11. 1. 2025, která vedla ke zvýšené psychické destabilizaci a akcentaci somatických potíží, od této události došlo k celkovému zhoršení funkční kapacity, duševní aktivita je utlumená a

myšlení je zaměřeno zejména na vlastní utrpení), a ze srpna 2024 (je typické kontrolování tělesných funkcí, opakované sebeprohlížení, ujišťování u lékařů, naléhání na další vyšetření apod., toto chování vede k udržování, někdy i zhoršování subjektivních příznaků).

18. Dle praktického lékaře (zpráva z července 2024) je orientovaný všemi směry správně, chování a komunikace je přiměřená. Opakovaně byl odvezen RZP pro nejruznější stesky bez organického původu. V péči psychiatra a psychologa, domluva s ním je horší. Dle psychologie z dubna 2021 dochází od října 2018 na psychoterapii, trpí úzkostnou poruchou, manifestuje zvýšenými obavami o své zdraví. Součástí jsou i panické ataky. Došlo již ke zlepšení, ale koncem roku 2020 došlo k relapsu, vyhýbal se chození ven. V současné situaci opět vychází z domu sám. Dle psychologie z února 2024 je více stabilní v tom, jak je schopen zvládat nepříjemné psychické stavy. Plní si své pracovní povinnosti bez výraznějších výpadků, má širší pole copingových strategií. PK MPSV stručně shrnula též závěry vyšetření týkající se dalších zdravotních obtíží žalobce (interní vyšetření z července 2024 a srpna 2023, gastrokopie ze září 2022, neurologie z ledna 2023).
19. PK MPSV shrnula, že v případě žalobce od doby přiznání invalidity nedošlo ke zlepšení stavu. Trvá základní diagnóza – tj. smíšená úzkostně depresivní porucha s vegetativní symptomatologií a somatoformní porucha, která zřejmě převažuje. Posuzovaný je trvale v péči psychiatrie, navštěvuje psycholožku, užívá psychiatrickou medikaci. Pro somatické obtíže opakovaně navštěvuje odborné ambulance, které nenachází organickou příčinu pro závažnější obtíže. Zdravotní stav je z hlediska duševní poruchy trvale nepříznivý i přes zavedenou léčbu a vede k podstatnému omezení schopnosti výkonu soustavné výdělečné činnosti. Nelze prokázat významnější zlepšení, které by odůvodňovalo odnětí prvního stupně invalidity. Z uvedeného důvodu PK MPS dospěla k závěru, že žalobce je i nadále invalidní v prvním stupni, a to pro pokles míry pracovní schopnosti ve výši 35 %. Doba platnosti posudku PK MPSV byla stanovena do 31. 12. 2029.
20. Krajský soud ve věci nařídil **ústní jednání**, které se uskutečnilo dne 24. 10. 2024 za přítomnosti zástupců účastníků řízení. Žalobce odkázal na žalobu, zástupkyně žalované odkázala na vyjádření k žalobě a nechala posouzení věci na uvážení soudu. V rámci dokazování byl proveden důkaz posudkem PK MPSV ze dne 11. 8. 2025, žádné další návrhy na doplnění dokazování vzneseny nebyly. Po závěrečných návrzích soud postupoval podle § 49 odst. 12 s. ř. s.

V. Posouzení věci krajským soudem

21. Žalobce nesouhlasil s tím, jak byl ve správním (námitkovém) řízení posouzen jeho zdravotní stav, resp. nesouhlasil se závěrem, který se od tohoto posouzení odvíjel, tj. že již není invalidní.
22. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění, které upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní

schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován.

23. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).
24. Rozhoduje-li žalovaná o odnětí určité dávky, musí v odůvodnění svého rozhodnutí jednoznačně vysvětlit, proč příjemce dávky již nesplňuje podmínky, na základě, kterých mu byla dávka přiznána (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 4 Ads 14/2009-37). Napadené rozhodnutí, resp. posudkové hodnocení, na jehož podkladě je rozhodnutí o odnětí invalidity vydáno, musí obsahovat přesvědčivé odůvodnění, co se při porovnání s obdobím, kdy byla odnímaná dávka přiznána, ve zdravotním stavu pojištěnce přesně změnilo, jinak řečeno, určit a objasnit důvod či příčinu zániku nebo změnu stupně invalidity. Je tedy nutno přesvědčivě odůvodnit, v čem spočívá zlepšení zdravotního stavu nebo jeho stabilizace při porovnání s obdobím, kdy odnímaná dávka byla přiznána či naposledy ponechána, případně zda odnímaná dávka nebyla přiznána na základě posudkového omylu. *„Pro přesvědčivost posudkových závěrů je nezbytné, aby v posudku uváděný důvod zániku nebo změny stupně invalidity byl zcela konkrétně a jednoznačně vysvětlen, neboť jen tak může soud získat potřebný skutkový základ pro správné právní posouzení věci“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 4 Ads 147/2010-117).
25. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Při přezkumu rozhodnutí žalované vydaného na podkladě posudku Institutu o posuzování zdravotního stavu v řízení o námitkách (dle § 88 zákona č. 582/1991 Sb.) neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných

pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna.

26. S ohledem na povahu sporu (spornou otázku) byl pro účely rozhodnutí ve věci v soudním řízení vypracován posudek PK MPSV ze dne 11. 8. 2025, jímž soud provedl důkaz při ústním jednání dne 24. 10. 2025. Krajský soud vyhodnotil posudek z hledisek shora uvedených, zabýval se jeho úplností a přesvědčivostí, a to jak vzhledem ke skutkovému stavu zjištěnému ze správních spisů, tak i vzhledem k žalobním námitkám, přičemž dospěl k následujícím závěrům.
27. Posudek PK MPSV byl vypracován posudkovou komisí zasedající v řádném složení (členem byl odborný lékař se specializací v oboru psychiatrie). Posudek byl založen na všech dostupných podkladech (spisová dokumentace správních spisů včetně lékařské dokumentace, vyžádaná lékařská dokumentace, lékařská zpráva doložená žalobcem). Posudek PK MPSV a posudky zpracované v předcházejícím řízení se liší ve stanovené míře poklesu pracovní schopnosti. Zatímco dle posudků zpracovaných ve správním řízení tato míra nedosahovala invalidizující úrovně, podle PK MPSV této úrovně i nadále dosahuje.
28. Z hlediska soudního přezkumu je podstatné, zda a jakým způsobem bylo odůvodněno odnětí invalidity žalobci. Ve správním řízení se posudkoví lékaři na tomto důvodu neshodli. Zatímco v posudku z října 2024 je uváděna adaptace žalobce na zdravotní postižení, v posudku z ledna 2025 se zmiňuje posudkový omyl v posudkovém hodnocení z roku 2020. Oproti tomu PK MPSV nedospěla k závěru, že by v případě žalobce došlo k takovým změnám, jež by odnětí invalidity opodstatňovaly.
29. Závěry posudkových lékařů, kteří se přiklonili k oduznání invalidity, jsou založeny z hlediska důvodů pro takový postup pouze na velmi stručných a nepřesvědčivých tvrzeních. Oproti tomu posudek PK MPSV žádné takové důvody (adaptaci či posudkový omyl) neshledal. Na základě všech dostupných podkladů PK MPSV, doplněných o osobní pohovor, resp. vyšetření žalobce při jednání, nebyly shledány důvody opodstatňující změnu v míře poklesu pracovní schopnosti žalobce. Předcházející posudková hodnocení nevysvětlila potřebu této změny dostatečně konkrétně a jednoznačně. Proto je nutno posudek PK MPSV hodnotit jako přesvědčivější.
30. PK MPSV hodnotila míru poklesu pracovní schopnosti žalobce v rámci stanoveného rozmezí (25-35 %) v kapitole V položky 5c na jeho horní hranici. V případě žalobce tedy i nadále shledala značně sníženou úroveň sociálního fungování a značně omezený výkon denních aktivit, a to invalidizující úrovně.
31. Na základě provedeného dokazování se proto soud ztotožnil s námitkou žalobce, že jeho zdravotní stav nebyl v předcházejícím řízení dostatečně posouzen. Posudek PK MPSV, který soud z hlediska posuzované otázky považuje za dostatečně odůvodněný a přesvědčivý, a který byl zpracován s ohledem na aktuální lékařské nálezy, jež dokládají zdravotní stav žalobce i ke dni vydání napadeného rozhodnutí, skýtá náležitý podklad pro přehodnocení závěrů, k nimž dospěly správní orgány na základě dosud vypracovaných posudků.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

32. Z provedeného dokazování v řízení před krajským soudem vyplynulo, že napadené rozhodnutí spočívalo na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Krajský soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení [§ 76 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 78 odst. 1 a 3, 4 s. ř. s.]. V dalším řízení je žalovaná vázána závěrem krajského soudu opírajícím se o posudek PK MPSV ze dne 11. 8. 2025, podle něhož žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní v prvním stupni invalidity.
33. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci úspěšný, náhradu nákladů řízení však nepožadoval. Neúspěšné žalované právo na náhradu nákladů řízení nenáleží (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 24. října 2025

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně